

Nieuwsbrief meetnet nachtvlinders

Rik Wever – Jurriën van Deijk – José Kok

april 2023

Beste tellers, bij deze de tweede nieuwsbrief van 2023. Het lijkt erop dat de winter nu echt afgelopen is. Het 'nachtvlinderseizoen' is al een tijdje op volle toeren, aangezien er in maart ook al van alles gevlogen heeft, en de vroege voorjaarsvlinders alweer over hun piek heen zijn. We praten jullie graag bij over de aantallen die er binnen het meetnet nachtvlinders gevangen zijn, welke bijzonderheden er gezien zijn en natuurlijk doen we ook een vooruitblik naar de aankomende maanden. Nu de wintermaanden zijn afgelopen, zal er ook weer maandelijks een nieuwsbrief verschijnen. Veel lees- en telplezier!

Wat cijfertjes op een rij

In de maand maart waren er een aantal zeer geschikte nachten om de val te zetten. Rond half maart kwam de temperatuur in sommige nachten niet onder de 10 graden, en dat betekent dat er toch wel wat voorjaarsuilen werden gevangen (zie tabel 1). Maart was gemiddeld een milde maand, maar de nachttemperaturen waren uitzonderlijk hoog aldus het KNMI.

Soort		Exemplaren	Aantal meetpunten
Dubbelstipvoorjaarsuil	<i>Anorthoa munda</i>	137	53
Kleine voorjaarsuil	<i>Orthosia cruda</i>	4194	156
Nunvlinder	<i>Orthosia gothica</i>	634	130
Populierenvoorjaarsuil	<i>Orthosia populeti</i>	44	29
Tweestreepvoorjaarsuil	<i>Orthosia cerasi</i>	1620	152
Variabele voorjaarsuil	<i>Orthosia incerta</i>	462	122

Tabel 1: De aantallen gevangen voorjaarsuilen in de maand maart

In totaal zijn er op 224 meetpunten in de maand maart **10803** nachtvlinders gevangen, verdeeld over **76** soorten. Hiervan waren er **56** soorten macronachtvlinders en **20** soorten microvlinders.

Bijzondere vangsten

Afgelopen maand zijn er uiteraard ook een aantal leuke soorten gevangen binnen het meetnet. Om te beginnen werden er bijvoorbeeld twee **kleine manteluil**en (*Lithophane furcifera*) gevangen in Limburg. Een zeldzame soort die alleen op enkele plekken in Noord-Brabant en Limburg voorkomt. Daarnaast werd er ook een **gevlamde vlinder** (*Endromis versicolora*) waargenomen binnen het meetnet, en ook werden er maar liefst 7 **donkere winteruilen** (*Conistra ligula*) gevangen op 6 verschillende locaties, vooral in Zuid-Limburg. Op 3 meetpunten werd een **geelbruine houtuil** (*Lithophane socia*) gevangen, waaronder eentje in Groningen. Ook werden er een aantal **lichtgrijze uilen** (*Lithophane ornitopus*) ingevoerd, en werd er een **prunusspanner** (*Aleucis distinctata*) gevangen. 8 **rozenspanners** (*Earophila badiata*), een **zwartvlekspikkelspanner** (*Menophra abruptaria*) en een handje vol **vroege walstrospanners** (*Colostygia multistrigaria*) maakt het tot een mooie lijst aan soorten macronachtvlinders!

Figuur 1: Geelbruine houtuil (*Lithophane socia*)

Onder de microvlinders waren ook enkele noemenswaardige soorten, zoals een paar **berkenplatlijfjes** (*Semioscopis avellanella*), **diamantborsteltjes** (*Acleris cristana*) en een **schouderstreepmot** (*Carpatolechia decorella*).

Jaarrond tellen

De hoge aantallen nachtvinders die in februari en maart gevangen worden, benadrukken maar eens waarom we het telseizoen hebben gewijzigd naar jaarrond. Verschillende soorten voorjaarsspanners en voorjaarsuilen vliegen vooral in deze maanden, en kunnen dan massaal worden gevangen. Net als de soorten die in het late najaar vliegen dienen deze rupsen in de aankomende maanden als belangrijk voedsel voor jonge vogels. Om het verloop van de vroeg vliegende soorten door de jaren heen betrouwbaar te kunnen bepalen, is het dus belangrijk dat er ook in het vroege voorjaar en late najaar gemeten wordt.

Op de foto hiernaast is te zien wat je aan kunt treffen als je op een relatief warme nacht in maart in een bosrijk natuurgebied je LedEmmer of andere val plaatst. Buiten de val zitten in dit geval tientallen **voorjaarsboomspanners** (*Alsophila aescularia*).

Figuur 2: Rupsen van voorjaarsspanners en voorjaarsuilen zijn een belangrijke voedselbron voor jonge vogels. Deze adulte heggenmus verzamelt diverse rupsen voor zijn jongen.

De glazen bol

Wat zit er dan in het vat voor deze maand, april? In onderstaande tabel is de top-10 van soorten in de maand april uit 2022 te zien. Het moge wel duidelijk zijn dat we deze maand nog niet af zijn van de voorjaarsuilen, maar langzaam maar zeker laten steeds meer andere soorten zich zien. Wanneer de voorjaarsuilen zijn uitgevlogen, zullen de aantallen eerst wel even kelderen, de zogenaamde 'voorjaarsdip'. Maar na een tijdje zullen er steeds meer andere soorten in de emmer of val verschijnen, dus laat je niet ontmoedigen!

soort			Aantal ex
1	nunvlinder	<i>Orthosia gothica</i>	714
2	tweestreepvoorjaarsuil	<i>Orthosia cerasi</i>	555
3	kleine voorjaarsuil	<i>Orthosia cruda</i>	388
4	gewone spikkelspanner	<i>Ectropis crepuscularia</i>	376
5	zwartkamdwergspanner	<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>	268
6	dunvlerkspanner	<i>Lycia hirtaria</i>	262
7	voorjaarsdwergspanner	<i>Eupithecia abbreviata</i>	206
8	puta-uil	<i>Agrotis puta</i>	167
9	maantandvlinder	<i>Drymonia ruficornis</i>	156
10	roesje	<i>Scoliopteryx libatrix</i>	155

Figuur 3: De top-10 van april 2022

Word teller op een van deze zonneparken of energietuinen!

De komende decennia zal het platteland drastisch veranderen doordat we meer ruimte nodig zullen hebben voor zonneparken die ons voorzien in duurzame, groene stroom. Deze zonneparken bieden ten opzichte van de gangbare intensieve landbouw kansen om bij te dragen aan het oplossen van de biodiversiteitscrisis in ons landschap.

Op dit moment is een groot consortium van onderzoekers en projectontwikkelaars bezig met het ontwikkelen van richtlijnen voor biodiverse zonneparken. De Vlinderstichting werkt daarin samen met Wageningen UR. Een van de doelen is het in kaart brengen welke karakteristieken van zonneparken een positieve bijdrage leveren aan vlinderpopulaties, en hoe de biodiversiteit op zonneparken zich verhoudt tot de biodiversiteit bij voormalig landgebruik (vaak intensieve landbouw) en omliggende natuurgebieden.

Maar dit onderzoek kunnen we natuurlijk niet doen zonder de hulp van tellers! Daarom doen we hier een oproep aan tellers om zich aan te melden voor het tellen van dag- en/of nachtvlinders op een van de 20 zonneparken die in deze studie opgenomen zijn. Voor dagvlinders gaat het om een korte telroute en voor nachtvlinders om een nachtvlindermeetpunt met een LedEmmer. Aanmelden voor een monitoringsroute of een nachtvlindermeetpunt op een van de zonneparken, of eerst meer informatie opvragen, kan via meetnet@vlinderstichting.nl. Voor het nachtvlindermeetpunt wordt er gezorgd voor een LedEmmer in bruikleen.

Er wordt al geteld in de volgende parken: Energietuin Hengelo (Gld), Donkerbroek, Hildenberg, Goes, Haringvliet (alleen dagvlinders). Doe ook mee!

Wellicht ook interessant

- [14 jaar nachtvinders tellen in tuinen: net iets meer vooruitgang dan achteruitgang](#)
- [Nachtvinders: belangrijke bestuivers van braam](#)
- [Landelijke dag gemist? Bekijk de presentaties online terug!](#)
- [Nachtelijke bestuiving van belang voor de productie van aardbeien](#)

Jaarverslag 2022

Het zal je vast niet ontgaan zijn, dat het jaarverslag van 2022 ook weer is uitgebracht. Mocht je hem gemist hebben, via [deze link](#) is hij online te raadplegen.

Vlinders, libellen en hommels geteld Jaarverslag 2022

